

1. Θέματα και Προκλήσεις για τον Εθελοντισμό

1.1 Παγκοσμιοποίηση

Ο εθελοντισμός σήμερα πιέζεται από τις δυνάμεις της παγκοσμιοποίησης. Πιο συγκεκριμένα, στις βιομηχανικά αναπτυσσόμενες χώρες υπάρχει ανησυχία ότι ο εθελοντισμός φθίνει εξαιτίας της μείωσης της θρησκευτικής προσήλωσης, της διάλυσης των παραδοσιακών κοινωνιών και της αύξησης του ατομικισμού. Παράλληλα, στον αναπτυσσόμενο κόσμο εκφράζεται η ανησυχία ότι οι οικονομικοί περιορισμοί και οι περικοπές των δημόσιων παροχών έχουν αποθέσει δυσβάστακτο βάρος στη δραστηριότητα των εθελοντών. Για παράδειγμα, η είσοδος περισσότερων γυναικών στην αγορά εργασίας απειλεί να μειώσει τη διαθεσιμότητα των εθελοντών κυρίως στον τομέα της πρόνοιας. Την ίδια στιγμή, η μείωση της εθελοντικής συμμετοχής των νέων ανθρώπων δημιουργεί φόβους για το μέλλον του ίδιου του εθελοντισμού.

Ωστόσο, δεν είναι όλες οι τάσεις εναντίον του εθελοντισμού. Η γήρανση του πληθυσμού, που είναι κοινό φαινόμενο σε πολλά μέρη του κόσμου, αυξάνει τη ζήτηση εθελοντικών δραστηριοτήτων πρόνοιας και υγείας και προσφέρει ταυτόχρονα νέες ευκαιρίες εθελοντικής εργασίας στην ιδιαίτερα δραστήρια Τρίτη Ηλικία. Επιπρόσθετα, η ανάπτυξη των τεχνολογιών επικοινωνίας, ενώ από τη μία πλευρά μειώνει την κοινωνική αλληλεπίδραση, από την άλλη δημιουργεί νέες ευκαιρίες για εθελοντική δραστηριοποίηση. Για παράδειγμα, το διαδίκτυο αποδεικνύεται ισχυρό μέσο για τους εθελοντικούς οργανισμούς στην προσπάθεια διάδοσης των μηνυμάτων τους και προσέλκυσης των κατάλληλων εθελοντών. Παράλληλα, η διάχυση της τεχνολογίας σε παγκόσμιο επίπεδο ανοίγει νέους δρόμους για τη συμμετοχή σε εθελοντικές δραστηριότητες από το σπίτι σε ομάδες ανθρώπων, όπως είναι τα άτομα με ειδικές ανάγκες, που παλαιότερα ήταν τελείως αποκλεισμένες από τον εθελοντισμό.

1.2 Σχέσεις με το Κράτος

Οι εθελοντές συχνά παρεμβαίνουν για να καλύπτουν τα κενά που αφήνει το κράτος, γεγονός που αυξάνει την ανησυχία ότι οι κυβερνήσεις μπορεί να μπουν στον πειρασμό της μείωσης των κρατικών δαπανών, γνωρίζοντας ότι οι εθελοντές θα σπεύσουν να καλύψουν τα κενά. Ωστόσο, πρέπει να γίνει σαφές ότι ο εθελοντισμός δεν αναπτύσσεται με την απουσία του κράτους, αλλά αντιθέτως ωφελείται και ενισχύεται όταν λειτουργεί σε συνδυασμό με έναν υγιή δημόσιο φορέα. Άλλωστε, είναι γνωστό ότι ο εθελοντισμός δρα συμπληρωματικά και ενισχυτικά στο κράτος και δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υποκαταστήσει τις δημόσιες υπηρεσίες.

Επιπρόσθετα, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο εθελοντισμός είναι ένας οικονομικά αποτελεσματικός τρόπος παροχής μιας σειράς υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας και ευημερίας, αλλά παράλληλα απαιτεί σημαντικά κόστη. Ειδικότερα, για να “ανθήσει” ο εθελοντισμός απαιτείται αποτελεσματική υποδομή τόσο σε

τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, προκειμένου να ενεργοποιούνται και να υποστηρίζονται οι κατάλληλοι εθελοντές για τα κατάλληλα καθήκοντα. Συνεπώς, το κράτος πρέπει να αναλαμβάνει ενεργό ρόλο στη χρηματοδότηση αυτής της υποδομής, καθώς και στη διαμόρφωση του απαραίτητου νομικού και οικονομικού πλαισίου.

1.3 Σχέσεις με την Αγορά

Τα τελευταία χρόνια ο ιδιωτικός τομέας αρχίζει να δείχνει έντονο ενδιαφέρον για τον εθελοντισμό. Ειδικότερα, οι επιχειρήσεις αναπτύσσουν σχέδια ενθάρρυνσης και υποστήριξης του εθελοντισμού στο προσωπικό τους, στο πλαίσιο μίας ευρύτερης στρατηγικής κοινωνικής επένδυσης που χαράσσουν αλλά και σαν μέσο βελτίωσης της απόδοσης. Αυτά τα σχέδια παίρνουν ποικίλες μορφές. Για παράδειγμα, κάποιοι εργοδότες δίνουν άδεια με αποδοχές στο προσωπικό τους για να εργαστεί εθελοντικά, κάποιοι άλλοι οργανώνουν σχέδια συμμετοχής των επιχειρήσεών τους σε εθελοντικά έργα και, τέλος, υπάρχουν και κάποιοι που επιλέγουν να αναγνωρίζουν και να υποστηρίζουν τη συμμετοχή του προσωπικού τους σε εθελοντικούς οργανισμούς. Πάντως, όποιος και αν είναι ο τρόπος, το σίγουρο είναι ότι ο εθελοντισμός που υποστηρίζεται από τον εργοδότη αυξάνει τόσο τις ικανότητες του προσωπικού όσο και το ήθος και την αφοσίωσή του στην επιχείρηση και, ταυτόχρονα, εξυψώνει τη θέση της επιχείρησης στην τοπική κοινωνία.